

Fra formodning til viden

EBLIP – en tilgang til at arbejde mere evidensbaseret og dokumenteret indenfor det biblioteks- og informationsfaglige område.

Af Hanne Munch Kristiansen, Psykiatrisk Videncenter hanne.munch.kristiansen@ps.rm.dk

En klassisk målestok i større undersøgelser er 'lande vi normalt sammenligner os med', og de lande er normalt f.eks. Norge og Sverige. Det ligger implicit, at det er rigtig godt, hvis man er foran – og tilsvarende ikke særlig godt, hvis man er bagefter. Denne målestok kan også bruges i forhold til den evidensbaserede biblioteks- og informationsvidenskabelige tilgang til den daglige praksis i biblioteksverdenen, som i disse år vinder frem. Vores nordiske naboer er langt længere fremme, mens fænomenet endnu ikke har vundet fodfæste herhjemme.

Hvad er EBLIP?

EBLIP (Evidence Based Library and Information Practice) er udviklet af skaberen og pioneren Andrew Booth som en tilgang, hvor man forsøger at forbedre de biblioteks- og informationsvidenskabelige services og arbejdsgange ved at samle den bedst tilgængelige evidens og viden, der kan udledes af erfaringer, og som er modificeret af brugernes behov og præferencer. Det er en dokumenteret måde at anskue praksis på, som handler om, at man forsøger at integrere brugerrapporteret, praksisbaseret og forskningsbaseret evidens for den eksplicite beslutningstagning (1).

forskningsrelaterede samarbejdspartnere, den kliniske praksis og administrative funktioner. Og evidens som begreb har været en del af vores hverdag i mange år indenfor psykiatrien som fagområde, men dog ikke som en del af vores egen biblioteks- og informationsfaglige identitet.

Denne artikel vil primært referere til den første undersøgelse vi gennemførte på Psykiatrisk Videncenter i forhold til at arbejde mere dokumenteret i forhold til en eksisterende serviceydelse. Hensigten er ikke en beskrivelse af undersøgelsen og dens resultater, men i højere grad at beskrive inddragelse af EBLIP i daglig praksis.

Baggrund

I flere år havde vi den forudindtagende opfattelse, at især sygeplejerskers søgebegreber i meget få tilfælde matchede databasers søgebegreber (2). Vi ville således gerne udvikle en form for guide, der kunne bruges til vejledning i dialogen med den enkelte sygeplejerske for på denne måde at støtte ved begrebsafklaring. Målet var at agere oversættelsesmekanismer mellem sygeplejens egne begreber, hvor aktøren kender det populære

Psykiatrisk Videncenter er organisatorisk tilknyttet Århus Universitetshospital, Risskov og har 10 fastansatte. Videncentret består af Psykiatrisk Forskningsbibliotek og PsykInfo (Psykiatrisk Informationscenter) og vi har et samlet budget på ca. 5.4 mio. Psykiatrisk Forskningsbibliotek er et offentligt bibliotek, og er forpligtet til at betjene alle ansatte indenfor psykiatrien. PsykInfo er også et offentligt bibliotek og tilbyder information om de psykiske lidelser til bruger, pårørende og ansatte i Region Midtjylland.

EBLIP indebærer, at der stilles spørgsmål, der kan besvares, at der foretages analyser og kritiske vurderinger, og at der anvendes forskningsevidens i forbindelse med relevante fagområder i daglig praksis (1). EBLIP er således ikke en speciel metode eller teknik, men derimod en tilgang, der baserer beslutningstagning og praksishandlinger på et validt grundlag frem for på udokumenterede påstande. At vælge den metode og det undersøgelsesdesign, der bedst muligt kan besvare en given problemstilling er derfor essentiel:

"An approach which seeks to improve library and information services and practice. EBLIP involves asking answerable question, finding, critically appraising and then utilising research evidence from relevant disciplines in daily practice" (1).

EBLIP i praksis

På Psykiatrisk Videncenter forsøger vi løbende at inddrage EBLIP, når vi skal ændre i eksisterende serviceydelser eller etablere nye tiltag. Videncentret er meget tæt knyttet til både

ord, der bliver brugt i den kliniske hverdag og guide til fagudtrykket, eller det mere videnskabelige begreb, der bliver anvendt i de store bibliografiske databaser, som f.eks. PubMed, Embase, Cinahl og PsycInfo.

Til at hjælpe med at stille de rigtige fokuserede spørgsmål i undersøgelsesdesignet var jeg i tæt kontakt med Anne Brice, som ligeledes er en af hovedarkitekterne bag EBLIP. I den forbindelse blev det hurtigt klart, at jeg var faldet i den klassiske fælde: at jeg baserede min viden på, hvordan jeg troede virkeligheden forholdt sig, og at alle informationsspecialister har problemer med at udføre litteratursøgninger for sygeplejersker. Det rigtige fokus er derimod at undersøge, om der findes nogle fælles mønstre, der kendetegner interaktionen mellem sygeplejersker og informationsspecialister ved litteratursøgning.

Derfor fortæller denne undersøgelse ikke om guidelines og teknikker, der kan understøtte vores arbejde som informationsspeci-

alister, men søger derimod først og fremmest dokumentere eksisterende mønstre og kan således forhåbentlig danne grundlag for videre undersøgelser og udvikling.

Undersøgelsens formål

Hovedformålet med vores projekt var at undersøge informationsspecialisters søgeadfærd ved sygeplejefaglige litteratursøgninger, herunder om der er nogle fælles mønstre, der kendetegner denne adfærd. Undersøgelsen var således ikke et forsøg på revolution, men derimod dokumentation. Ved hjælp af 10 strukturerede interviews blev interaktionen og relationerne mellem sygeplejersken og informationsspecialisten under informationssøgeadfærden belyst.

Derudover blev der analyseret søgestrategier – indsamlet af de involverede informationsspecialister – sammen med interviewene for på en kvalificeret måde at beskrive sygeplejerskers emner og i hvor høj grad, de matcher databasernes søgeord. Projektet tog udgangspunkt i SPICE-modellen, som er udviklet af Booth, og er velegnet til at strukturere problemstillinger indenfor det biblioteks- og informationsfaglige felt (3):

Setting

Det enkelte biblioteks egne rammer

Perspective

Den enkelte informationsspecialist

Intervention

Interviews og analyse af søgestrategier

Comparison

At udføre litteratursøgninger for sygeplejersker som tidligere

Evaluation

Evaluerer mulige mønstre og sammenfald ved litteratursøgningerne både i forhold til analyse af søgestrategier og interviews

Der har været et meget omfattende analysearbejde knyttet til denne type undersøgelsesdesign. De 10 interviews er transskriberede. Interviewmaterialet er herefter inddelt i ni meningskategorier (4), søgestrategier er analyseret og der er på baggrund af de mange data svaret på de spørgsmål der er stillet i undersøgelsesdesignet.

Undersøgelsens indflydelse på praksis

Undersøgelsens konklusioner er ikke som forventet alle entydige, men der forekommer dog mønstre og sammenfald, som jeg ikke vil redegøre nærmere for i denne artikel. Derimod er det i denne sammenhæng interessant, hvilken indflydelse undersøgelsen har haft i den daglige praksis på Psykiatrisk Videncenter:

1) Vi er løbende i gang med at indsamle de begreber, der er svære at oversætte fra den kliniske hverdag til databasernes emneord, både i forhold til at oversætte fra dansk til engelsk og fra hverdagssprog til fagsprog og samle dem i en form for word translator. Interviews og søgestrategier indikerer tydeligt, at der meget ofte vil være nuanceforskelle i søgningerne, hvorfor det giver mere mening, at gemme søgeord frem for søgestrategier.

2) Vi har i flere år tilbudt ”Book en bibliotekar” med den motivation, at ydelsen er hjælp til selvhjælp. Dette fokus har vi ændret på baggrund af de mange udsagn i forhold til, at det er dårlig økonomi at investere så megen tid i at undervise sygeplejersken i litteratursøgning frem for, at vi som bibliotekarer selv er en meget aktiv del af søgeprocessen. Vi gør nu det, vi er gode til, nemlig at agere informationsprofessionelle i søgeprocessen, hvori mod andre faggrupper spiller en meget mere væsentlig rolle ved relevansvurdering og i højere grad træder i karakter, når selve

søgningen er foretaget. Vi tilbyder således stadig ”Book en bibliotekar” med stor succes. Det er imidlertid nu et valg, om brugeren vil deltage under selve søgeprocessen eller foretrækker, at Videncenteret udfører søgningerne – selvfølgelig i tæt dialog med sygeplejerskerne. Det er dog her vigtigt at pointere, at vi taler om informationsspecialisters rolle på sygehusene og ikke om informationsspecialister på uddannelsesinstitutioner.

3) Vi har udarbejdet en formular på vores hjemmeside, så brugerne ansøres til at tænke videnskabeligt og i søgeord, der harmonerer med databasernes terminologi

4) Vi er meget opmærksomme på, at vi spiller en væsentlig rolle som idegeneratorer vedr. synonymer. Mange sygeplejersker har tit lagt sig fast på bestemte søgeord, hvorfor det er vores rolle at finde andre ord, synonymer fagbegreber etc.


5) Tidligere deltog vi under hele processen – også hvad angår den kritiske læsning af abstracts m.m. Videncenteret har på baggrund af undersøgelsens resultater vurderet, at vi, når den enkelte sygeplejersker selv ønsker at deltage i søgeprocessen, placerer os i et nærliggende lokale, idet sygeplejersken efterfølgende i fred og ro selv kan sidde og vurdere resultaterne. Og hvor vi herefter løbende kan vende tilbage med tips og forslag.

Ovenstående ændringer i en allerede eksisterende ydelse kan virke som naturlige og blot forandringer over tid. Den essentielle forskel er dog, at vi har foretaget vores udviklingstiltag på et validt grundlag frem for på udokumenterede påstande og på, hvordan vi troede vores brugere var.

Hvordan lykkes man med EBLIP?

Kunsten er således at implementere EBLIP-tilgangen i hverdagen som en naturlig måde at træffe sine beslutninger på. Det kræver, at der organisatorisk bliver givet plads, og at man som leder går forrest i forhold til at yde det råderum og den tid, der er nødvendig.

På Psykiatrisk Videncenter er vi absolut ikke nået i mål, men vi forsøger hele tiden at arbejde med EBLIP og inddrage det i hverdagen. Nogle gange kræver det små undersøgelsesdesigns, som f.eks. da vi lavede litteratursøgninger og metodisk gennemgang af artikler ved nyindretninger af lokaler i biblioteket og andre gange et lidt større metodegrundlag, og da vi for nyligt foretog en spørgeskemaundersøgelse i forhold til hvem vores brugere var, og hvad de brugte os til.

Det gjorde vores services mere målrettede. Og der er flere projekter at tage fat på. 

**Tidsskriftet Evidence Based Library
and Information Practice findes på:
ejournals.library.ualbert.ca/index.php/EBLIP/index**

Referencer

- (1) Booth A. Where's the Harm in EBLIP: Current perspectives, future developments. Journal of the European Association for Health Information and Libraries 2006;2(3):34-8.
- (2) Buus N, Kristiansen HM, Tingleff EB, Rosen CB. Litteratursøgning i praksis: begreber - strategier - modeller. Af Niels Buus, Hanne Munch Kristiansen, Ellen Boldrup Tingleff og Camilla Blach Rossen. Dansk Sygeplejeråd; 2008.
- (3) Booth A, Brice A. Evidence-based practice for information professionals: a handbook. London: Facet Pub.; 2004.
- (4) Kvale S, Brinkmann S. Interview: introduktion til et håndværk. 2. udgave ed. Kbh.: Hans Reitzel; 2009.